

Wyrok z dnia 27 marca 2000 r.

I PKN 550/99

1. Termin jednego miesiąca do wykluczenia członka ze spółdzielni pracy (art. 193 § 3 ustawy z dnia 16 września 1982 r. - Prawo spółdzielcze, jednolity tekst: Dz.U. z 1995 r. Nr 54, poz. 288 ze zm.) jest zachowany, jeżeli w tym okresie - liczonym od dnia uzyskania przez spółdzielnię wiadomości o okolicznościach usprawiedliwiających wykluczenie - zostanie doręczone członkowi pisemne zawiadomienie o wykluczeniu wraz z uzasadnieniem.

2. Wykluczenie ze spółdzielni pracy, także wtedy, gdy członek spółdzielni był obecny na posiedzeniu organu spółdzielni, który podjął uchwałę, a jej treść została mu zakomunikowana ustnie, staje się skuteczne dopiero po doręczeniu pisemnego zawiadomienia o treści uchwały wraz z uzasadnieniem (art. 24 § 3 Prawa spółdzielczego).

Przewodniczący SSN Walerian Sanetra, Sędziowie SN: Katarzyna Gonera (sprawozdawca), Barbara Wagner.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 27 marca 2000 r. sprawy z powództwa Tomasza S. przeciwko Spółdzielni Pracy „M.” w S. o uchylenie uchwały, na skutek kasacji powoda od wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 15 kwietnia 1999 r. [...]

u c h y l i ł zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Apelacyjnemu w Poznaniu do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego.

U z a s a d n i e

Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Szczecinie wyrokiem z dnia 30 listopada 1998 r. [...] oddalił powództwo Tomasza S. o uchylenie uchwały Rady Nadzorczej pozwanej Spółdzielni Pracy „M.” w S. z dnia 29 kwietnia 1997 r. w sprawie wykluczenia powoda ze Spółdzielni, o przywrócenie powoda do

pracy u pozwanego pracodawcy i o zasądzenie na jego rzecz wynagrodzenia za okres pozostawania bez pracy, a ponadto umorzył postępowanie (wobec cofnięcia pozwu) w części dotyczącej roszczenia o odszkodowanie z tytułu strat moralnych poniesionych przez powoda oraz nadszarpnięcia jego opinii w środowisku pracy.

Sąd ustalił, że powód był zatrudniony u strony pozwanej od listopada 1982 r. jako stolarz, a od września 1987 r. pełnił funkcję brygadzysty. Jednocześnie powód był członkiem pozwanej Spółdzielni Pracy. W czerwcu 1996 r. powód został wybrany przez Walne Zgromadzenie Spółdzielni w skład Rady Nadzorczej jako jej członek na trzyletnią kadencję. Na rok przed wykluczeniem ze Spółdzielni zaczął nadużywać alkoholu, był widywany w czasie i miejscu pracy w stanie nietrzeźwości. Alkohol spożywali także w czasie pracy inni pracownicy w brygadzie powoda. Nie stosowano w stosunku do powoda kar porządkowych, a jedynie kilkakrotnie sporządzono notatki służbowe opisujące fakt spożywania przez niego alkoholu w pracy. W dniu 11 kwietnia 1997 r. powód oraz kilku innych pracowników z jego brygady spożyło w pracy alkohol. Powód zachowywał się pod jego wpływem inaczej niż zwykle - był wesoły, czuć było od niego zapach alkoholu, nie wykonał zleconej mu czynności. Kierowniczką zakładu poleciła wezwać powoda i pracowników jego brygady do świetlicy. Tam poinformowano ich, że z zaistniałego zdarzenia zostaną sporządzone notatki służbowe, które pracownicy mieli podpisać. Notatki zawierały treść oświadczenia, z którego wynikało, że pracownik przyznaje, iż spożywał alkohol w czasie pracy. W przypadku odmowy podpisania notatki pracownik miał się udać na badania zawartości alkoholu w organizmie w celu wykazania, że treść notatki jest nieprawdziwa. Wszyscy wezwani pracownicy poza powodem podpisali przedłożone im oświadczenia, jedynie powód odmówił. Bezpośrednio po tym powód udał się do szatni, przebrał i opuścił zakład pracy – przed zakończeniem dnia pracy – odjeżdżając samochodem. Od 14 kwietnia do 23 kwietnia 1997 r. powód korzystał ze zwolnienia lekarskiego. Pismem z 16 kwietnia 1997 r. skierowanym do Rady Nadzorczej Zarząd pozwanej wystąpił o wykluczenie powoda ze Spółdzielni w związku z ciężkim naruszeniem podstawowych obowiązków pracowniczych polegającym na spożywaniu alkoholu w czasie pracy w dniu 11 kwietnia 1997 r. i opuszczeniu w tym dniu miejsca pracy bez usprawiedliwienia. Jednocześnie Zarząd powiadomił Radę, że wykluczenie członka ze spółdzielni pracy pociąga za sobą takie skutki jak rozwiązanie umowy o pracę przez pracodawcę bez wypowiedzenia z winy pracownika. Pismem z 17 kwietnia 1997 r. Zarząd pozwanej zwrócił się do Związku Zawodowego Pracowników Spół-

dzielni Pracy „M.” oraz do zakładowej organizacji związkowej NSZZ „Solidarność” o wyrażenie opinii w sprawie zamiaru wykluczenia powoda ze Spółdzielni i tym samym rozwiązania z nim umowy o pracę bez wypowiedzenia z winy pracownika. Pismo to zostało przyjęte przez Komisję Zakładową NSZZ „Solidarność” w dniu 21 kwietnia 1997 r. Tego samego dnia odbyło się posiedzenie Rady Nadzorczej pozwanej Spółdzielni, podczas którego rozpatrywano sprawę wykluczenia powoda ze Spółdzielni. Powód uczestniczył w tym posiedzeniu, złożył wyjaśnienia, zaprzeczył, że spożywał alkohol w pracy, nie powiadomił zebranych, że w dniu posiedzenia był niezdolny do pracy i przebywał na zwolnieniu lekarskim. Rada Nadzorcza podjęła uchwałę o wykluczeniu powoda ze Spółdzielni. Uchwały tej powodowi nie doręczono. W dniu 29 kwietnia 1997 r. odbyło się kolejne posiedzenie Rady Nadzorczej. Przedmiotem obrad była ponownie sprawa wykluczenia powoda ze Spółdzielni, albowiem okazało się, że przed podjęciem pierwszej uchwały nie było jeszcze stanowiska związków zawodowych w tej sprawie. Powód był członkiem związku zawodowego NSZZ „Solidarność”. W dniu 23 kwietnia 1997 r. Komisja Zakładowa tego związku, wyrażając opinię w sprawie wykluczenia powoda ze Spółdzielni, zaproponowała rozważenie łagodniejszego potraktowania powoda w związku z jego przewinieniem. Powód nie został zawiadomiony o drugim posiedzeniu Rady Nadzorczej i nie brał w nim udziału. Rada Nadzorcza ponownie podjęła uchwałę o wykluczeniu powoda ze Spółdzielni. Uchwałę o wykluczeniu ze Spółdzielni doręczono powodowi 30 maja 1997 r., ponad miesiąc po jej podjęciu.

Powoda łączył z pozwaną spółdzielczy stosunek pracy, a jego podstawą była spółdzielcza umowa o pracę, do której stosuje się przepisy ustawy z dnia 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze (jednolity tekst: Dz.U. z 1995 r. Nr 54, poz. 288 ze zm.), a w zakresie nieuregulowanym tą ustawą przepisy Kodeksu pracy. Specyfiką spółdzielczych stosunków pracy jest to, że nie występuje w nich instytucja rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia z winy pracownika, a w razie zaistnienia przyczyn, które uzasadniałyby rozwiązanie umowy w trybie art. 52 KP lub w razie ciężkiego naruszenia obowiązków członkowskich albo umyślnego działania na szkodę spółdzielni może nastąpić wykluczenie członka ze spółdzielni na podstawie art. 193 § 1 Prawa spółdzielczego, co skutkuje utratą członkostwa i wygaśnięciem spółdzielczego stosunku pracy. Wykluczenie członka ze spółdzielni (równoznaczne z rozwiązaniem spółdzielczej umowy o pracę bez wypowiedzenia) powinno być dokonane w formie pisemnej, z podaniem przyczyny uzasadniającej wykluczenie (art. 24

§ 3 i art. 191 Prawa spółdzielczego), po zasięgnięciu opinii właściwego organu związku zawodowego (art. 195 Prawa spółdzielczego) i po wysłuchaniu wyjaśnień zainteresowanego członka (art. 24 § 4 Prawa spółdzielczego). Sąd Wojewódzki uznał, że zarzut postawiony powodowi (spożywanie w dniu 11 kwietnia 1997 r. w czasie pracy napojów alkoholowych i opuszczenie w tym dniu pracy bez usprawiedliwienia), stanowiący przyczynę wykluczenia go ze Spółdzielni, był zgodny z rzeczywistym stanem rzeczy i uzasadniał wykluczenie. Jednocześnie Sąd stwierdził, że przy podejmowaniu uchwały o wykluczeniu powoda ze Spółdzielni nie zachowano wymogów formalnych przewidzianych przez prawo. Uchybienie polegało na niepowiadomieniu powoda o terminie posiedzenia Rady Nadzorczej, które odbyło się 29 kwietnia 1997 r. Było to niezgodne z art. 24 § 4 Prawa spółdzielczego oraz § 18 Statutu pozwanej. Rada Nadzorcza Spółdzielni przed podjęciem uchwały o wykluczeniu członka powinna wysłuchać wyjaśnień zainteresowanego. Powód uczestniczył w posiedzeniu Rady Nadzorczej w dniu 21 kwietnia 1997 r. i złożył tego dnia wyjaśnienia, jednakże prawidłowa i wywołująca skutki prawne uchwała o wykluczeniu została podjęta dopiero na posiedzeniu w dniu 29 kwietnia 1997 r. po zasięgnięciu opinii związków zawodowych, a o tym posiedzeniu powód nie został zawiadomiony i nie został wysłuchany w tym dniu przez organ podejmujący uchwałę o wykluczeniu. Sąd ocenił, że opisane uchybienie nie daje podstaw do uchylenia podjętej uchwały o wykluczeniu z przyczyn formalnych, zwłaszcza że uchwała była merytorycznie uzasadniona. Zgodnie z poglądem wyrażonym przez Sąd Najwyższy w uchwale z 23 listopada 1973 r. w sprawie III PZP 38/72 (niepublikowanej) uchybienia formalne mogą stanowić podstawę uchylenia uchwały tylko wówczas, gdy wadliwość ta miała lub mogła mieć wpływ na treść uchwały. W rozpoznawanej sprawie nieprawidłowości polegające na niepowiadomieniu powoda o posiedzeniu Rady Nadzorczej w dniu 29 kwietnia 1997 r. i pominięciu wysłuchania go przed podjęciem tego dnia uchwały o jego wykluczeniu nie miały wpływu na jej treść. Podczas pierwszego posiedzenia Rady Nadzorczej powód został bowiem wysłuchany i mógł podjąć obronę swoich interesów, nieobecność powoda na drugim posiedzeniu Rady nie mogła cokolwiek zmienić, skoro wynik obu głosowań nad treścią uchwały był dla powoda jednako niekorzystny. Ponadto Sąd Wojewódzki powołał się na pogląd wyrażony w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 12 stycznia 1984 r., I PR 115/83 (OSNCP 1984 z. 8, poz. 140), zgodnie z którym niewysłuchanie przez radę nadzorczą spółdzielni pracy wyjaśnień zainteresowanego członka przed podjęciem uchwały wykluczającej go ze

spółdzielni nie uzasadnia powództwa wykluczonego o uchylenie tej uchwały i o roszczenia, o których mowa w art. 196 § 1 Prawa spółdzielczego, z powodu podjęcia jej z naruszeniem art. 24 § 4 tej ustawy.

W apelacji powód zarzucił błędne ustalenie, że w dniu 11 kwietnia 1997 r. przebywał w pracy będąc pod wpływem alkoholu oraz naruszenie przepisów prawa, a mianowicie art. 193 § 3 Prawa spółdzielczego - przez nieuwzględnienie faktu, że pozwana zawiadomiła go o wykluczeniu po upływie jednomiesięcznego terminu od zdarzenia stanowiącego przyczynę wykluczenia - oraz Statutu pozwanej Spółdzielni i regulaminu Rady Nadzorczej, przez uznanie, że niezawiadomienie powoda o posiedzeniu Rady, której był członkiem, mającej obradować nad wykluczeniem go ze Spółdzielni nie daje podstaw do uchylenia podjętej uchwały o wykluczeniu.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu wyrokiem z dnia 15 kwietnia 1999 r. [...] oddalił apelację powoda od wyroku Sądu Wojewódzkiego, dzieląc ustalenia faktyczne i ocenę prawną tego Sądu odnośnie do zachowania powoda, a mianowicie co do tego, że powód w dniu 11 kwietnia 1997 r. dopuścił się ciężkiego naruszenia obowiązków pracowniczych dającego podstawę do podjęcia uchwały o wykluczeniu go z pozwanej Spółdzielni stosownie do art. 193 § 1 pkt 1 Prawa spółdzielczego. Sąd Apelacyjny podzielił także stanowisko Sądu Wojewódzkiego co do tego, że - co prawda - uchwała wykluczająca powoda ze Spółdzielni zapadła z naruszeniem warunków formalnych wymienionych w art. 24 § 4 Prawa spółdzielczego, lecz stwierdzone uchybienia nie dają podstaw do uchylenia podjętej uchwały z przyczyn formalnych, bowiem nie miały wpływu na jej treść. Zawiadomienie o wykluczeniu ze Spółdzielni zostało doręczone powodowi po upływie terminu wskazanego w art. 193 § 3 Prawa spółdzielczego, lecz powód „o wykluczeniu ze Spółdzielni i podjętych przez jej organy uchwałach wiedział znacznie wcześniej, kiedy termin miesięczny był zachowany i nie podjął jakichkolwiek działań zmierzających do zmiany stanowiska pozwanej, chociażby przez odwołanie do Walnego Zgromadzenia”. Powód nie był pozbawiony możliwości obrony swoich praw i pomimo stwierdzonych uchybień formalnych zasadność decyzji pozwanej nie budzi wątpliwości, a stwierdzone uchybienia nie miały wpływu na treść uchwały.

Kasację od wyroku Sądu Apelacyjnego wniósł powód, domagając się uchylenia zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi drugiej instancji. W petitum kasacji wskazano jako jej podstawę naruszenie przepisów postępowania, a mianowicie art. 328 § 2 KPC w związku z art. 391 KPC,

„poprzez niewskazanie w uzasadnieniu wyroku Sądu Odwoławczego dlaczego nie uwzględnił argumentów zawartych w apelacji powoda od wyroku Sądu Wojewódzkiego w Szczecinie odnośnie naruszenia przepisów Prawa Spółdzielczego oraz statutu spółdzielni „M.” i regulaminu rady nadzorczej tej spółdzielni”. W uzasadnieniu kasacji skarżący dodatkowo powołał naruszenie prawa materialnego, a mianowicie art. 193 § 3 Prawa spółdzielczego, poprzez to, że „ostatecznie Sąd Apelacyjny stwierdza, że zawiadomienie o wykluczeniu zostało mu (powodowi) doręczone po upływie terminu jednego miesiąca i pomimo to uważa, że nie ma podstaw do uchylenia uchwały Rady Nadzorczej spółdzielni”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja ma usprawiedliwione podstawy przede wszystkim w zakresie, w jakim zarzucono w niej zaskarżonemu wyrokowi naruszenie art. 193 § 3 Prawa spółdzielczego. Zarzut naruszenia tego przepisu wraz z opisem, na czym to naruszenie polegało, znalazł się - co prawda - dopiero w uzasadnieniu kasacji, tym niemniej nie może być pominięty przy rozważaniu zasadności podstaw kasacyjnych, skoro został jednak wyraźnie sformułowany. Nie można w takiej sytuacji przyjąć (w odniesieniu do tego zarzutu), że kasacja nie spełnia wymogów formalnych obejmujących między innymi przytoczenie podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienie (art. 393³ KPC). Zarzut niewłaściwego zastosowania art. 193 § 3 Prawa spółdzielczego jest uzasadniony. Przepis ten stanowi, że wykluczenie członka ze spółdzielni nie może nastąpić po upływie jednego miesiąca od uzyskania przez spółdzielnię wiadomości o okolicznościach je usprawiedliwiających. Prawo spółdzielcze wprowadza zatem w odniesieniu do spółdzielczych umów o pracę taką samą zasadę, jaką przewiduje Kodeks pracy w art. 52 § 2. Zgodnie z art. 24 § 3 Prawa spółdzielczego wykluczenie członka ze spółdzielni staje się skuteczne z chwilą doręczenia mu pisemnego zawiadomienia o wykluczeniu wraz z uzasadnieniem. Spółdzielnia obowiązana jest zawiadomić wykluczonego członka o uchwale także wtedy, gdy był on obecny na posiedzeniu organu spółdzielni, który podjął uchwałę o wykluczeniu i treść tej uchwały została mu zakomunikowana ustnie. Również w takiej sytuacji wykluczenie staje się skuteczne dopiero po doręczeniu członkowi pisemnego zawiadomienia o treści uchwały wraz z uzasadnieniem. Podobnie w odniesieniu do art. 52 § 2 KP przyjmuje się, że przewidziany w tym przepisie jednomiesięczny termin jest zachowany, jeżeli przed jego

upływem pracodawca złożył pracownikowi oświadczenie woli o rozwiązaniu umowy o pracę bez wypowiedzenia w okolicznościach, w których pracownik miał realną możliwość zapoznania się z jego treścią (art. 61 KC w związku z art. 300 KC).

W rozpoznawanej sprawie – jak wynika z ustaleń faktycznych dokonanych przez Sąd Wojewódzki i przyjętych za własne przez Sąd Apelacyjny – uchwała Rady Nadzorczej o wykluczeniu powoda podjęta na posiedzeniu w dniu 21 kwietnia 1997 r. w ogóle nie została mu doręczona, natomiast uchwała podjęta 29 kwietnia 1997 r. została doręczona powodowi dopiero 30 maja 1997 r. Oznacza to, że powód został w sposób formalny zawiadomiony o wykluczeniu po upływie jednego miesiąca od uzyskania przez pozwaną wiadomości o okolicznościach uzasadniających wykluczenie. Nie ulega bowiem wątpliwości, że pracodawca dowiedział się o zdarzeniach, które stały się przyczyną wykluczenia powoda ze Spółdzielni (spożywanie napojów alkoholowych w czasie pracy w dniu 11 kwietnia 1997 r. i opuszczenie w tym dniu miejsca pracy bez usprawiedliwienia), tego samego dnia, kiedy miały one miejsce lub w ciągu kilku następnego dnia, o czym świadczą pisma Zarządu pozwanej do Rady Nadzorczej z 16 kwietnia 1997 r. oraz do zakładowej organizacji związkowej z 17 kwietnia 1997 r.

Sąd Apelacyjny zauważył, że zawiadomienie o wykluczeniu ze Spółdzielni zostało doręczone powodowi po upływie terminu wskazanego w art. 193 § 3 Prawa spółdzielczego, jednakże dalsze wnioski towarzyszące temu spostrzeżeniu, dotyczące skutków wskazanego uchybienia pracodawcy, są nieprawidłowe. Nie wiadomo, na jakiej podstawie Sąd Apelacyjny przyjął, że powód (nazwany w uzasadnieniu wnioskodawcą) „o wykluczeniu ze Spółdzielni i podjętych przez jej organy uchwałach wiedział znacznie wcześniej, kiedy termin miesięczny był zachowany”. Sąd Apelacyjny nie ujawnił w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, w oparciu o jakie dane (fakty i dowody) przyjął, że powód znacznie wcześniej wiedział o wykluczeniu go ze Spółdzielni w stosunku do chwili doręczenia mu w dniu 30 maja 1997 r. uchwały w tym przedmiocie, co mogłoby oznaczać, że termin miesięczny został zachowany. Nie jest także jasne, czy swoją ocenę Sąd odniósł do uchwały z 21 kwietnia 1997 r., której treść była powodowi faktycznie znana, ale która nigdy nie została mu doręczona i z którą same strony nie wiązały skutku prawnego – jak można wywieść z ich czynności podjętych w toku postępowania, czy też do uchwały z 29 kwietnia 1997 r., której przyjęcie zostało potwierdzone własnoręcznym podpisem powoda dopiero 30 maja 1997 r. Ustalenie, że powód otrzymał wcześniej, przed 30 maja 1997 r., pisemne

zawiadomienie o wykluczeniu go ze Spółdzielni wraz z uzasadnieniem (jak tego wymaga art. 24 § 3 Prawa spółdzielczego) – jeżeli w taki sposób próbować odczytać przytoczone stanowisko Sądu Apelacyjnego – musiałyby zostać uznane za ustalenie arbitralne i dowolne, skoro nie zostało oparte na dowodach wskazanych i omówionych w uzasadnieniu. W tym kontekście usprawiedliwiony byłby również zawarty w kasacji zarzut naruszenia art. 328 § 2 KPC w związku z art. 391 KPC, albowiem Sąd drugiej instancji w istotnej kwestii, nie rozważanej przez Sąd pierwszej instancji, dotyczącej zachowania terminu wynikającego z art. 193 § 3 Prawa spółdzielczego, dokonał własnych ustaleń faktycznych, odnoszących się do oceny zachowania przez stronę pozwaną (pracodawcę) wskazanego terminu, bez przedstawienia w uzasadnieniu wyroku jakiegokolwiek relacji z tego, na jakich dowodach oparł wskazane ustalenie. Okoliczność, czy miało miejsce uchybienie terminowi wskazanemu w art. 193 § 3 Prawa spółdzielczego oraz ocena, jakie to uchybienie wywołuje skutki dla dochodzenia przez powoda roszczenia o przywrócenie do pracy, ma dla rozstrzygnięcia sprawy podstawowe znaczenie.

Skutki uchybienia terminowi z art. 193 § 3 Prawa spółdzielczego powinny być traktowane analogicznie do skutków uchybienia terminowi z art. 52 § 2 Kodeksu pracy. Ponadto powinny być traktowane na równi z takim naruszeniem innych przepisów o wykluczeniu członka ze spółdzielni (w szczególności art. 193 - 195 Prawa spółdzielczego), które stanowi przesłankę do dochodzenia roszczeń, o jakich mowa w art. 196 § 1 Prawa spółdzielczego. W odróżnieniu bowiem od naruszenia art. 24 § 3 lub 4 Prawa spółdzielczego, które – zgodnie z poglądem wyrażonym w wyroku Sądu Najwyższego z 12 stycznia 1984 r., I PR 115/83 (OSNCP 1984 z. 8, poz. 140), przyjętym również przez Sądy pierwszej i drugiej instancji – nie uzasadnia powództwa o uchylenie uchwały o wykluczeniu i o roszczenia przewidziane w art. 196 § 1 Prawa spółdzielczego, naruszenie art. 193 § 3 Prawa spółdzielczego z pewnością takie roszczenia uzasadnia i to bez względu na to, jaki wpływ to uchybienie formalne miało na treść podjętej uchwały. Argumentem braku wpływu uchybień formalnych na treść uchwały o wykluczeniu – jako argumentem przemawiającym przeciwko uwzględnieniu roszczeń pozwu – posłużył się Sąd Apelacyjny. W przypadku, gdy pracodawca uchybił terminowi z art. 193 § 3 Prawa spółdzielczego, w ogóle nie można rozważać wpływu tego naruszenia przepisów na treść uchwały, skoro naruszenie to z natury rzeczy mogło powstać wyłącznie już po jej podjęciu.

W kasacji nie kwestionuje się ustalenia Sądów pierwszej i drugiej instancji co

do tego, że wykluczenie powoda ze Spółdzielni było uzasadnione, ponieważ powód faktycznie przebywał 11 kwietnia 1997 r. w miejscu i czasie pracy pod wpływem alkoholu, a następnie opuścił miejsce pracy bez usprawiedliwienia. Skoro kasacja ustaleń faktycznych w tym zakresie w żaden sposób – bezpośredni czy pośredni – nie podważa, to należy przyjąć, że istniały uzasadnione podstawy do wykluczenia powoda ze Spółdzielni z przyczyn uzasadniających według przepisów prawa pracy rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia (art. 193 § 1 pkt 1 Prawa spółdzielczego). W tej sytuacji rozważenia wymaga ewentualne zastosowanie art. 196 § 3 Prawa spółdzielczego. Uwzględnienie kasacji – z uwagi na stwierdzone niewłaściwe zastosowanie art. 193 § 3 Prawa spółdzielczego – nie oznacza, że roszczenia powoda powinny być uwzględnione. Art. 196 § 3 Prawa spółdzielczego – będący odpowiednikiem uchylonego art. 62 Kodeksu pracy - przewiduje możliwość oddalenia powództwa o przywrócenie do pracy ze względu na zasady współżycia społecznego w sytuacji, gdy doszło do naruszenia przez pracodawcę przepisów formalnych (proceduralnych), a zwolnienie pracownika zatrudnionego na podstawie spółdzielczej umowy o pracę połączone z wykluczeniem go ze spółdzielni było merytorycznie uzasadnione.

Podniesiony w kasacji zarzut naruszenia art. 328 § 2 KPC w związku z art. 391 KPC powód wiąże z tym, że Sąd Apelacyjny nie odniósł się w uzasadnieniu swojego wyroku do wszystkich jego argumentów zawartych w jego apelacji od wyroku Sądu Wojewódzkiego w Szczecinie, dotyczących naruszenia przez stronę pozwaną art. 193 § 3 Prawa spółdzielczego, postanowień Statutu Spółdzielni (bez wskazania, o które konkretnie postanowienia Statutu powodowi chodzi) oraz postanowień regulaminu Rady Nadzorczej (spośród których powód powołuje jedynie § 13 regulaminu). Tak skonstruowany zarzut naruszenia wskazanych przepisów postępowania jest nieuzasadniony. Sąd Apelacyjny odniósł się bowiem - przynajmniej formalnie – do kwestii przekroczenia przez pozwaną terminu z art. 193 § 3 Prawa spółdzielczego. Co prawda, niewłaściwie zinterpretował i zastosował wskazany przepis, o czym wspomniano już wcześniej, ale z całą pewnością rozważał argumentację powoda dotyczącą naruszenia tego przepisu przez stronę pozwaną.

Sąd Apelacyjny nie odniósł się natomiast w uzasadnieniu swojego wyroku do kwestii ewentualnego naruszenia przez pozwaną postanowień Statutu Spółdzielni i regulaminu Rady Nadzorczej dotyczących powiadamiania o posiedzeniach Rady Nadzorczej osób zainteresowanych (w tym samych członków Rady) oraz wysłucha-

nia osób, których ma dotyczyć uchwała, przed jej podjęciem. Wskazana wada konstrukcyjna uzasadnienia nie może być jednak traktowana jako tego rodzaju naruszenie art. 328 § 2 KPC, które czyni usprawiedliwioną podstawę kasacyjną wskazaną w art. 393¹ pkt 2 KPC, w związku z powołaniem w ramach tej podstawy zarzutu naruszenia przepisu dotyczącego warunków, jakim powinno odpowiadać uzasadnienie wyroku. Przede wszystkim z art. 328 § 2 KPC (w związku z art. 391 KPC) nie wynika, że sąd drugiej instancji ma obowiązek odnieść się w uzasadnieniu swojego wyroku do wszystkich zarzutów podniesionych w apelacji i rozważyć wszelkie zawarte w niej argumenty. Na pewno powinien to uczynić co do zasadniczych kwestii składających się na istotę sporu. Jeżeli do pewnych argumentów apelacji sąd się nie odnosi, to znaczy, że traktuje je jako nieistotne. Trudno jednak przyjąć, że brak odniesienia się w uzasadnieniu wyroku do wszystkich zarzutów apelacji jest takim naruszeniem przepisów postępowania, które mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy (co stanowi przesłankę dla skutecznego skonstruowania podstawy kasacyjnej wskazanej w art. 393¹ pkt 2 KPC), zwłaszcza że wynik sprawy jest związany z jej rozstrzygnięciem, które dokonuje się w chwili ogłoszenia sentencji wyroku, a pisemne uzasadnienie jest sporządzane później, już po rozstrzygnięciu sprawy. Z tej przyczyny wady konstrukcyjne uzasadnienia nie mogą jako takie mieć istotnego wpływu na samo rozstrzygnięcie.

W uzasadnieniu kasacji skarżący zarzucił, że Sąd Apelacyjny nie odniósł się do faktu, iż powód był nie tylko pracownikiem i członkiem pozwanej Spółdzielni, którego miała dotyczyć uchwała Rady Nadzorczej o wykluczeniu. Był także członkiem tej Rady i tym bardziej powinien być zawiadomiony o jej posiedzeniu w dniu 29 kwietnia 1997 r., na którym miała być rozpatrywana sprawa jego wykluczenia. Zaniedbanie zawiadomienia powoda o posiedzeniu naruszyło - zdaniem skarżącego - § 13 regulaminu Rady Nadzorczej. Brak rozważenia tej okoliczności przez Sąd Apelacyjny nie musiał mieć istotnego wpływu na treść rozstrzygnięcia (wynik sprawy) w sytuacji, gdy Sąd ten rozważał jednocześnie skutki naruszenia przez stronę pozwaną art. 24 § 4 Prawa spółdzielczego. Zarzut naruszenia przez pozwaną postanowień § 13 regulaminu Rady Nadzorczej - nawet jeżeli jest uzasadniony - powinien być bowiem rozważany w podobny sposób, jak zarzut naruszenia art. 24 § 4 Prawa spółdzielczego. Jest to uchybienie formalne, które nie ma znaczenia dla oceny zasadności roszczeń powoda zgłoszonych w rozpoznawanej sprawie, w tym zwłaszcza roszczenia o przywrócenie do pracy, w takim samym stopniu, jak nie miało takiego znaczenia naru-

szenie przez pozwaną art. 24 § 4 Prawa spółdzielczego. Do uchybień związanych z zawiadomieniem powoda o posiedzeniu Rady Nadzorczej (§ 13 regulaminu) można bowiem odnieść tę samą argumentację prawną, zgodnie z którą uchybienia związane z pominięciem wysłuchania przez organ spółdzielni wyjaśnień zainteresowanego członka przed jego wykluczeniem nie uzasadniają powództwa wykluczonego o uchylenie uchwały i roszczenia, o których stanowi art. 196 § 1 Prawa spółdzielczego (por. wyrok Sądu Najwyższego z 12 stycznia 1984 r., I PR 115/83, OSNCP 1984 z. 8, poz. 140). Skoro kasacja nie zawiera zarzutu naruszenia art. 196 § 1 w związku z art. 24 § 4 Prawa spółdzielczego, to znaczy że powód akceptuje pogląd prawny wyrażony w tej kwestii przez Sądy pierwszej i drugiej instancji – oparty na przytoczonym wyroku Sądu Najwyższego.

Ze względów wyżej przedstawionych Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji na podstawie art. 393¹³ § 1 KPC.

=====